

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Directie Integratie Europa
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Contactpersoon
Guido Tielman
T 070-3485005
F 070-3486381
DIE@minbuza.nl

Onze Referentie
DIE-491/11

Bijlage(n)

Datum 20 april 2011
Betreft Verslag van de Raad Buitenlandse Zaken van 12 april 2011

Geachte voorzitter,

Graag bieden wij u hierbij het verslag aan van de Raad Buitenlandse Zaken van 12 april 2011.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

Dr. U. Rosenthal

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,

Dr. B. Knapen

Verslag Raad Buitenlandse Zaken van 12 april 2011

Arabische regio

De ministers bespraken de situatie in de Arabische regio, waarbij de nadruk lag op Libië. In informele *setting* wisselden zij van gedachten met een vertegenwoordiger van de Libische Transitionele Raad. De ministers herhaalden hun oproep tot een onmiddellijk staakt-het-vuren en het aftreden van kolonel Qadaffi. Om de druk op Qadaffi's regime verder op te voeren, heeft de Raad de tegoeden van een aantal Libische entiteiten bevroren, waaronder bedrijven in de olie- en gasector, en personen. Voor de betrokken personen geldt ook een visumban.

De ministers constateerden dat het nog steeds moeilijk is om complete informatie uit Libië te krijgen. Wel is duidelijk dat de situatie in met name Misurata zorgwekkend blijft. De EU zal doorgaan met de planningsprocessen voor een eventuele ontplooiing van EUFOR Libya om humanitaire bijstand te verlenen. Deze missie zal alleen worden ontplooid indien de VN-noodhulporganisatie OCHA daartoe verzoekt. De inzet van EU-Battlegroups in dit kader is niet aan de orde. De Raad verwelkomde de instelling van de internationale Contactgroep Libië om de internationale inspanningen verder vorm te geven en op elkaar af te stemmen, met name op politiek vlak. Nederland maakt met België op rotatiebasis onderdeel uit van de Contactgroep. Over de migratie vanuit de regio werd gesproken tijdens de JBZ-Raad (die gelijktijdig met de RBZ plaatsvond), waarover uw Kamer een separaat verslag ontvangt.

Voorts sprak de Raad zijn zorg uit over de recente ontwikkelingen in Syrië, Bahrein en Jemen. De Raad veroordeelde het geweld tegen vreedzame betogers en wees de machthebbers op hun verantwoordelijkheden de mensenrechten te respecteren en burgers te beschermen. Oppositie en machthebbers dienen, op vreedzame wijze en in dialoog, te komen tot de noodzakelijke hervormingen in de betreffende landen. Indien vooruitgang uitblijft en geweld voortduurt, zal de Unie haar beleid richting de betreffende landen herzien. Nederland heeft bepleit dat Hoge Vertegenwoordiger (HV) Ashton op korte termijn in elk geval Syrië bezoekt om de visie van de EU uit te dragen.

Verschillende lidstaten moedigden de HV en de Commissie aan om met ambitieuze voorstellen te komen voor de herijking van het nabuurschapsbeleid. Nederland vroeg daarbij in het bijzonder aandacht voor het handelsspoor (toekennen van betere handelspreferenties, waaronder voor landbouwproducten).

Bilaterale hulp aan Jemen

Tijdens het Algemeen Overleg over de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) van 7 april jl. heeft de minister van Buitenlandse Zaken toegezegd de Tweede Kamer te zullen informeren over de opschorting van het deel van de bilaterale hulp aan Jemen dat in samenwerking met de Jemenitische autoriteiten wordt besteed. Vooralsnog wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat de situatie zich zodanig verbetert dat tot hervatten van de hulp kan worden overgegaan. Op korte termijn betekent dit evenwel dat de opgeschorte fondsen niet vrijkomen voor bijvoorbeeld steun aan het maatschappelijk middenveld. Maar de middelen blijven gereserveerd voor de projecten waarvoor reeds verplichtingen zijn aangegaan, onder andere op het gebied van reproductieve gezondheidszorg, waterbeheer en het opzetten van sociale vangnetten voor de allerarmsten.

Wit-Rusland

De ministers waren unaniem van mening dat de mensenrechtensituatie in Wit-Rusland zorgwekkend blijft. De Raad benadrukte dat de aanslag in de metro in Minsk geen excuus mag zijn voor verdere onderdrukking door het regime, riep op tot de vrijlating van politieke gevangenen en sprak zijn steun uit voor het besluit van de OVSE om door activering van het zogenaamde Moskou-mechanisme de mensenrechtensituatie in Wit-Rusland te onderzoeken. Voorts bestond overeenstemming over de noodzaak van niet aflatende druk op het Wit-Russische regime en voortzetting van steun aan het maatschappelijk middenveld. Verdergaande maatregelen tegen het Wit-Russische regime, inclusief mogelijke sancties op het terrein van de economie, cultuur en sport, zullen worden onderzocht.

Ivoorkust

De Raad besprak de situatie in Ivoorkust. De ministers verwelkomden de overgave van Laurent Gbagbo en de verklaring van president Ouattara dat hij voornemens is te streven naar een beleid van verzoening en wederopbouw.

De Raad benadrukte het belang van een spoedig herstel van recht en orde in het gehele land en van een grondig onderzoek naar mensenrechtenschendingen door de hiertoe ingestelde Internationale Onderzoekscommissie van de VN-Mensenrechtenraad. Ook sprak de Raad steun uit voor de voorgestelde Waarheids- en Verzoeningscommissie en moedigde de Raad president Ouattara aan om een inclusieve, brede regering samen te stellen. De ministers erkenden het belang van ontwapening, demobilisatie en re-integratie van troepen, alsmede de hervorming van de veiligheidssector.

De ministers waren van mening dat de oplossing van het conflict mede mogelijk is geweest door de eensgezindheid van de internationale partners en de betrokken internationale organisaties, zoals de Economische Gemeenschap van West-Afrika (ECOWAS), de West-Afrikaanse Economische en Monetaire Unie (WAEMU) en de Afrikaanse Unie (AU). De rol van de VN en in het bijzonder van VN-operatie UNOCI (bijgestaan door Frankrijk) is volgens de ministers cruciaal geweest bij de bescherming van burgers. UNOCI zal nog enige tijd aanwezig blijven, in overeenstemming met het mandaat van de missie.

De Raad bevestigde zijn bereidheid om de economische wederopbouw van het land te ondersteunen. De tegoedenbevriezing van een aantal entiteiten, waaronder de havens van Abidjan en San Pedro, is opgeheven en stopgezette ontwikkelingshulpprogramma's zullen zo spoedig mogelijk worden hervat. Volgens Commissaris Piebalgs voor ontwikkelingssamenwerking zal de EU in 2011 180 miljoen euro aan hulp vrij kunnen maken, te verdelen over infrastructuur en werkgelegenheid, landbouw, sociale basisvoorzieningen en schuldverlichting.

In nauwe samenwerking met de VN en andere internationale organisaties zal de EU een bijdrage blijven leveren aan het verlichten van onmiddellijke en humanitaire noden. De EU en de lidstaten hebben samen reeds 54 miljoen euro aan humanitaire hulp beschikbaar gesteld.

Midden-Oosten Vredeproces

De ministers spraken kort over de stand van zaken in het Midden-Oosten Vredesproces (MOVP). Er heerst teleurstelling over het gebrek aan voortgang. De recente beschietingen tonen het evidente belang aan van een spoedige hervatting van de vredesbesprekingen. De bredere ontwikkelingen in de regio -- met name in de buurlanden -- veranderen de context van het conflict en vergroten de urgentie. De HV benadrukte het belang van eensgezinde Europese inspanningen om met de overige Kwartetleden (de VS, de Russische Federatie en de VN) stappen te zetten in het MOVP. Een actievare rol van de Unie zou daaraan dienstbaar kunnen zijn. De HV stelde voor hierop terug te komen in een volgende RBZ.

Iran

In vervolg op het daarover bereikte akkoord tijdens de RBZ van 21 maart jl. besloot de Raad een visumban in te stellen tegen 32 personen die verantwoordelijk zijn voor grove mensenrechtenschendingen in Iran. De eventuele tegoeden van deze personen in de EU worden eveneens bevroren. De maatregelen zijn onderdeel van een tweesporenbeleid, waarin de EU Iran tracht te bewegen tot respect voor mensenrechten door enerzijds het gesprek aan te bieden en anderzijds sanctiemaatregelen te nemen.

EDEO, zuidelijke Kaukasus en EU-mensenrechtenbeleid

De onderwerpen EDEO, zuidelijke Kaukasus en EU-mensenrechtenbeleid zijn wegens tijdgebrek niet aan de orde gekomen. Naar verwachting worden deze onderwerpen tijdens de volgende RBZ behandeld. Nederland heeft voorafgaande aan de RBZ als voorzitter van de Benelux een non-paper over de EDEO aan HV Ashton gestuurd. Dit non-paper bevat enige aanbevelingen voor een betere samenwerking tussen de EDEO en de nationale diplomatieke diensten en is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Azerbeidzjan

Voorafgaand aan de Raad onderstreepte Nederland nogmaals bij de EDEO dat de EU zich voluit moet inzetten voor de vrijlating van alle politieke gevangenen in Azerbeidzjan. De EDEO bevestigde hiervoor te zullen blijven zorgdragen. De kwestie wordt in iedere bilaterale ontmoeting aan de orde gesteld, laatstelijk nog in een gesprek met de Azerbeidjaanse vertegenwoordiger bij de Europese Unie op 1 april jl.

Benelux non-paper

The European External Action Service: Improving synergy between the Union and its member states

The European External Action Service (EEAS) is a major instrument for safeguarding the strategic interests of the Union. In a globalising world where more and more countries and non-state actors are claiming a place, it is vital that the European Union deploys all the means at its disposal, adapts them to new realities and develops new ones as needed. The effectiveness of EU external policy also largely depends on its ability to mobilise and coordinate the resources of the Union and its member states.

Our success will primarily depend on cooperation between the EEAS and the diplomatic services of the member states (art. 27 TEU) which requires permanent and active engagement by the member states, both in Brussels and in the field. The European External Action Service (EEAS) must create synergies between the actions and means deployed by the Union and its member states. It must aspire to the highest standards of diplomatic activity and (cost-) efficiency, giving effective expression to the Union's global ambitions and putting it on a par with the main international players.

In response to the call made by the European Council of 16 September 2010, this memorandum contains several initial thoughts on how to create more synergies between the European and national levels, enhance coordination between institutional actors, improve the integration of relevant instruments and policies, and step up cooperation between the EEAS and the member states.

The Foreign Affairs Council should, on a regular basis, evaluate the EEAS' interaction with the diplomatic services of the member states, with a view to assessing the progress made and identifying necessary improvements.

Better cooperation on the ground in third countries and international organisations

The EU is not yet represented everywhere, nor are all of its delegations at full strength. It is important at this initial stage as well as later for member states to support the EEAS and vice versa, through efficient cooperation and sensible burden-sharing, so as to achieve maximum synergy between the EEAS and the foreign missions of member states. Union delegations will have to keep the locally accredited diplomatic missions of member states fully involved in the analytical work and in the search for common approaches.

It would be advisable to evaluate cooperation between the EEAS and member states in third countries and international organisations, including by reviewing best practices worldwide, with a view to defining common guidelines by autumn 2011. We suggest that the High Representative puts forward some suggestions of common guidelines to the PSC by autumn 2011.

Exchange of information, joint analyses, coordinated programming

Increased information sharing and joint analyses will enhance mutual confidence, a sense of common interests and synergetic effects. The EEAS should aim to work as openly and transparently as possible, with the necessary safeguards for external protection and confidentiality. EU delegations should increasingly have access to each others' reports. Exchanges of information, including of reports from EU delegations, should be ensured between EU delegations and member states' missions. Member states not represented locally should have similar access to the reports of the EU delegations. Similarly, exchange of information and reports should be ensured between the EEAS headquarters and member states.

The EU delegations and member states' missions could increasingly produce joint reports including joint analysis, operational recommendations and lines to take for discussion in Council bodies. Member states and the EEAS should continually inform each other of travel plans and outcome of visits by their senior representatives.

Joint press analyses or translations of documents could generate economies of scale, including for member states that are not locally represented.

The member states' intelligence services and the EU's Joint Situation Centre (SITCEN) should increasingly share confidential information and analyses. Agreements must be made and working methods developed for this purpose.

These exchanges will require a secure system of communication between relevant EU institutions and member states, both in third countries and between Brussels and member states' capitals. We suggest that the HR make proposals to this end, taking account of budgetary constraints.

Consular cooperation

The Council Decision establishing the EEAS provides that the Union delegations can support member states in their role of providing consular protection to citizens of the Union in third countries. Responsibility for consular tasks lies primarily with the member states, but the EU has added value to offer in this field. To enable the Union's delegations to play this supporting role, their capacities to act in this field should be progressively developed. This role can of course only be taken up by a particular delegation on behalf of EU member states once it has the necessary resources. Further exploration is also needed of the areas in which joint action is useful, for instance when the Union can have a greater impact than individual member states. Possible examples include demarches on child abduction and on the treatment of detained persons.

Implementation of article 23 TFEU on consular protection will also require better cooperation among member states and in particular a better mutual knowledge of the rules on consular protection in the different member states.

The Union must play a visible role above all in crisis situations. With due regard for the responsibility that each member state has for its own nationals, the EEAS can play a coordinating role in practical and logistical matters such as evacuations, the provision of shelter and the deployment of expert teams. The EEAS can also temporarily house consular staff for member states that do not have a mission at a particular location.

Other areas where the EEAS could take on tasks are: the provision of information for travel advice notices and on human rights reports that are relevant to asylum cases, support for registration of and communication with EU nationals, and the issuance of European emergency travel documents. Further study is advisable of the possible support that the EEAS could provide in consular matters within the parameters set by the Treaty and the Council Decision.

Coherent Foreign and Security Policy decision making processes

The PSC should play an increasingly central role in discussions and decision making on foreign and security policy (including crisis response). It is important that the PSC get its information from the EU delegations and member states. A strong PSC-role in pre-decisional consultations between the EEAS and member states before decisions are made gives ministers and the High Representative the necessary scope to focus in the Foreign Affairs Council on key outstanding political issues and strategic orientations.

In case of emergency, the High Representative and the foreign ministers should all be able to confer collectively in a secure way without having to meet in person. We suggest as a matter of urgency a study on improved and secure video conferencing between capitals and the EEAS.

The External Action Service is also crucial in the coordination and mobilisation of available means within the Union. Fast-track consultation and decision making for crisis response also require clear procedures and chains of command. In case of (potential) crises, all relevant scenarios (disaster response, humanitarian aid, consular protection, civil-military options, diplomatic action) for comprehensive action must be explored. Contingency planning on various options must be activated at the earliest stage of a crisis in order to be prepared for a rapid response to assistance requests. Synergies between crisis response structures are imperative. PSC must ensure full political control and guidance particularly in crisis situations.

Further improvements could follow from a collective 'lessons learned' process on the crisis in the Southern Neighbourhood. The aim would be to improve consultation, coordination, collective communication and joint action between member states and Institutions in emergency situations. The PSC should be tasked to initiate this process.

Development Co-operation

The EEAS has also a crucial role to play in integrating development policy (including the objective of poverty eradication) into the EU's overall external action and ensuring better complementarity between the Union and members states. The Council Decision establishing the EEAS gives it major responsibilities for the external action instruments and programming. The EEAS should help to ensure more effective and systematic coordination of aid programmes at EU and national levels, particularly by promoting joint programming, which requires joint analysis for the country strategies and the formulation of joint response strategies. The programming cycles of the EEAS and of the member states should be streamlined as much as possible. As the EEAS will be responsible for preparing the three most strategic phases of the programming cycle (allocation, Country Strategy Papers, national indicative programmes) development and programming credentials are a prerequisite when selecting candidates for key positions.

Joint communication

Public diplomacy and communication via social networks are becoming increasingly important, and the EU should take full advantage of the scope they offer to disseminate our messages. The adoption of common lines on important issues would reinforce the coherence of the messages. Each embassy website should include a link to the Union delegation website. A network of spokespersons, both at the delegations and in Brussels, could be established for this purpose.

A shared strategic culture

In the interests of an effective diplomatic service, all agents and personnel need to develop a common diplomatic culture. The fact that staff of diplomatic services are being employed on a fully equal basis as temporary agents in the EEAS will help make this happen. Joint training of diplomats and other agents to be deployed at EU and national missions should be a priority.

To step up the process, it should also be made possible for EEAS staff to be temporarily employed by the diplomatic service of a member state, in addition to the employment of member states' staff at the EEAS. Secretaries-general and directors-general could organize an annual meeting with their counterparts in the member states to assess the common approaches and the resources used in the service and to explore ways to make our actions more coherent.

To ensure an influx of diplomats from member states into the EEAS - occupying up to one third of the positions - vacancies must be announced in good time and timelines must be set in such a way that it enables member states to put forward their candidates.